

Drugovi!

Na satu povijesti bliži se trenutak kad će njegova neumitna kazaljka označiti trenutak u kojem će, ovo već umiruće društvo, konačno umrijeti.

Smrt starog društva je tu. Do nje samo što nije došlo i samo oni zainteresirani za njegovo daljnje postojanje, oni koji od nepravde imaju koristi i s užasom gledaju na socijalnu revoluciju, koja će ih prisiliti da rame uz rame, rade sa svojim nekadašnjim robovima – to mogu poricati.

Sve ukazuje, snagom činjenica, da se na smrt buržuskog društva neće dugo čekati. Građanin mrko promatra policajca kojeg je, do jučer, vidio kao svog zaštitnika i branioca. Uporni čitatelj buržuskog tiska ne vodi više računa o ljudima i sa zaprepaštenjem odlaže list s izjavama šefova država. Radnici štrajkaju ne mareći za moguću štetu koju time nanose državnim interesima, već svjesni da domovina ne pripada njima već bogatima. Na ulicama se mogu vidjeti lica koja jasno pokazuju unutrašnje nezadovoljstvo, i ruke spremne podizati barikade. Čuje se žamor u barovima, u kazalištu, u tramvajima i u svakom domu, pogotovo u našim domovima, domovima siromašnih. Plačete kad sin odlazi u rat, ili vam srce može prepuknuti od pomisli da će, može sutra, ili već danas, taj mladić koji je bio radost kuće, koji je svojom dobrotom i svježinom jadni život svojih roditelja činio sretnim, da će taj mladić dobiti oružje i suočiti se s nekim drugim mladićem, sličnim sebi, kojeg ne može mrziti jer ga ne poznaje.

Plamen nezadovoljstva potiče i raspiruje tiranija, koja u svim zemljama postaje sve okrutnija i surovija. Posvuda su šake stisnute, duhovi uzbuđeni, srca puna nasilja, a oni koji mrmljaju i ne viču, žudno čekaju trenutak kad će se u njihovim našuljanim rukama umjesto alata naći puške, željne junakova dodira.

Drugovi! Trenutak je ozbiljan. To je trenutak što prethodi najvećem političkom i socijalnom potresu u povijesti: ustajanju naroda protiv onoga u čemu sada žive.

Izvjesno je da će to biti slijepi protiv napaćenih masa i, bez sumnje, kaotična eksplozija bijesa, koja ne preza ni od stražarevog pištolja, ni od krvnikovih vješala. Bit će to izljev sveg nezadovoljstva i sve gorčine, a u kaosu koji će potom uslijediti, rodit će se novi tirani jer, po pravilu, u takvim situacijama šarlatani postaju vođe.

Zato je na vama, svjesnima, ljude pripremiti za taj trenutak, a ne za ustanak, jer ustanak će pripremati tiranija.

Ljude pripremajte ne tek da mirno pričekaju ovaj veliki događaj, već i da spremno dočekaju sve

one koji će im govoriti o cvjetnim stazama da bi ih, na kraju, bacili u ropstvo jednako ovom u kojem su.

Da bi pobuna uspjela nesvjesno, vlastitim rukama, ne iskovati nove lance kojima će iznova okovati ljude, nužno je da mi – mi koji ne vjerujemo u Državnu Vlast, mi koji smo uvjereni da ona, kakav god oblik imala i tko god joj bio na čelu, uvijek predstavlja tiraniju, jer nije institucija namijenjena zaštiti slabih nego jakih – koristimo svaku priliku kako bismo, neustrašivo, širili naš sveti anarhistički ideal, jedini human, jedini pravedan i jedini istinit.

Ne budemo li to učinili iznevjerit ćemo težnju ljudi slobodi omeđenoj jedino prirodnim granicama, slobodi koja neće ugroziti održanje vrste.

Ne budemo li to činili iznevjerit ćemo težnju ljudi slobodi onih koji su se spremni žrtvovati zbog vlastitih interesa.

Ne budemo li to činili potvrdit ćemo riječi naših neprijatelja koji tvrde „daleko je dan kada ćemo biti u stanju sijati nove ideje“.

Dijeljenje, dijeljenje i opet dijeljenje – to je ono što nam je neophodno u ovom trenutku.

Neka svaki muškarac i svaka žena, kojima su dragi anarhistički ideali, uporno šire te ideale, ne razmišljajući o opasnostima, ne obazirući se na podsmijehe, ne vodeći računa o posljedicama.

Na posao, drugovi, i budućnost će biti naš ideal.

ZEMLJA I SLOBODA!

Napisano u Los Angelesu, država Kalifornija, Sjedinjene Američke Države, 16. ožujka 1918. godine.

Ricardo Flores Magón
Librado Rivera

Prilagodio: Juraj Katalenac, **Centar za anarhističke studije, siječanj 2010.**

Preuzeto iz: Laslo Sekelj, *O anarhizmu*, Istraživačko-izdavački centar SSO Srbije; Novi Beograd 1987.;

Prevela: V. Vukelić